Poštnina plačana v gotovini

Maribor, sreda 6 novembra 1935 Štev 252 Leto IX XVII)

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA"

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455 / Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Velike težkoče pri italijanskem prodiranju

Terenske težkoče povečujeta še vročina in dež - Abesinci se poslužujejo enake taktike kakor pred 40 leti - Na južni fronti napredovanje ustavljeno - Abesinija se lahko vojskuje 4 leta - Nov Mussolinijev predlog

Vreme ovira napredovanje

LONDON, 6. novembra. Italijanska vojska pri svojem prodiranju v smeri proti Makali še vedno ni naletela na resnejši odpor Abesincev, pač pa ovira njeno napredovanje zelo močno silna vročina, ki se čuti podnevu in deževje, ki se pričenja zvečer. Ozemlje je ponekod spremenjeno v močvare, ki onemogočajo vsako prodiranje, zlasti pa uporabo vsakršnih vozil. Zaradi tega je preskrbovanje prodirajočih čet z živili zelo otežkočeno. Italijani so deslej dosegli črto Adi Selasije—Agula, tako da so sedaj oddaljeni od Makale še približno 35 kilometrov. Ni gotovo, ali bodo Italijani forsirali na vsak način zasedbo Makale kljub neugodnim vremenskim razmeram, ali bodo počakali na lepše vreme. Vesti o tem, ali bodo Abesinci sploh branili Makalo ali ne, so zelo različne. Iz nekih virov se zatrjuje, da se bodo Abesinci tudi iz Makale umaknili brez bojev, iz drugih se pa naglaša, da so sklenili mesto braniti z vso odločnostjo.

Abesinski načrti

LONDON, 6. novembra. Tukajšnji listi se obširno bavijo s prodiranjem Italijanov v Abesinijo na severu in naglašajo, da je to prodiranje še vedno pohod brez resnega abesinskega odpora. Abesinci se spuščajo v večje boje samo z italijanskim desnim krilom, ki je zaradi tega precej zaostalo za središčem in levim krilom. Ta abesinska taktika spominja zelo na ono, katere so se posluževali leta 1895., ko so pustili Italijane prodirati še mnogo bolj proti jugu, da so jih potem napadli in z enim samim strašnim sunkom vrgli iz Abesinije. Vse kaže, da se nameravajo tudi sedaj Abesinci poslužiti take taktike, vendar obstoja med načinom vojskovanja pred 40 leti in sedaj velika razlika. Takrat so bile italijanske čete zelo maloštevilne in niso za seboj v zasedenem ozemlju gradile nobenih komunikacij in utrdb, kakor delajo sedaj. Ako bi bili Italijani tudi poraženi pri nadaljnjem prodiranju, bi se mogli še vedno uspešno braniti v severnejših postojankah, ki so jih doslej zgradili. Nevarnost za te postojanke bi nastala le v primeru, ako se jim ne bi posrečilo potisniti Abesincev s položajev ob eritrejsko-sudanski meji, ki jih doslej še trdno drže v svoji posesti.

Gorahej se drži trdno

PARIZ, 6. novembra. Na južni abesinski fronti so ostali doslej brez uspeha vsi italijanski poizkusi, da bi zavzeli trdnjavo Gorahej. Italijanska letala so ponovno bombardirala to mesto in napravila veliko škodo, toda položaja Abesincev s tem niso omajala. Zdi se, da se je italijanska ofenziva na tej fronti razbila ob odločnem odporu abesinskih čet. Na skrajnem zahodu fronte severno od Dola so pa Abesinci celo prešli v protinapad in na več mestih predrli italijansko črto. Po poročilih iz Hararja so dobili Abesinci na tej fronti v zadnjih dneh močna ojačenja in zlasti mnogo novega orožja in municije. Na vzhodni fronti ni nobenih pomembnejših dogodkov, razen nekaj protislovnih vesti, ki se ne dajo kontrolirati.

Abesinija ima dovelj sredstev

ADIS ABEBA, 6. novembra. Abesinija razpolaga trenutno s 75 milijoni funtov šterlingov za nabavo orožja in municije. K temu je pa treba prišteti še mnogo milijonov funtov šterlingov vojnega ministrstva in raznih upraviteljev pokrajin, ki so jih dali na razpolago centralni vladi. Mimo tega namerava Abesinija razpisati notranje posojilo, kakor to predlaga Tekle Havariate, ki je dal cesarju na razpolago iz svojega premoženja 100.000 frankov. Za ta denar si nabavlja sedaj Abesinija moderno orožje, predvsem težke topove in bombna letala. Ako se ji posreči nabaviti si orožje, kakor ima v načrtu, bo v nekaj tednih popolnoma pripravljena za uspešno bojevanje tudi proti italijanskim letalom in tankom. S sredstvi, ki jih ima abesinska vlada na razpolago in z načinom življenja v Abesiniji, more Abesinija voditi vojno 4 leta brez posebne nevarnosti. Vse kaže, da se tudi Italijani dobro zavedajo nevarnosti, ki jim preti z naglim modernim oboroževanjem Abesinije.

Govorice na fronti

LONDON, 6. novembra. Iz Asmare poročajo angleški poročevalci, da je razpoloženje med italijanskimi vojaki na fronti zelo neugodno, ker se boje težkih posledic izvajanja sankcij proti Italiji. Sankcije bi mogle povzročiti, da bi italijanska vojska ostala brez potrebnih živil in novega dotoka municije. Da bi se dvignilo razpoloženje, širijo med vojaki razne vesti. Tako se je včeraj zatrjevalo, da je že sklenjena stvar, da prideta v prihodnjih dneh k Mussoliniju v Rim angleški zunanji minister Hoare in francoski ministrski predsednik Laval, da se pogovore o ugoditvi italijanskim zahtevam. Vesti so seveda brez vsake podlage.

Nov Mussolinijev predlog

RIM, 6. novembra. Sinoči je dal Mussolini angleškemu poslaniku nove predloge za kompromisno rešitev italijansko-abesinskega spora. Sir Drumond je predlog takoj sporočil angleški vladi, ki se je takoj sestala in razpravljala o njem. Vsebina predloga še ni znana, vendar se naglaša, da Anglija svojih načel ni spremenila, je pa pripravljena reagirati pozitivno na vse italijanske predloge.

Dr. Beneš o mednarodnem položaju

Stališče Češkoslovaške in vse male antante do velikih mednarodnih dogodkov

PRAGA, 6. novembra. Zunanji minister dr. Beneš je imel včeraj v senatu in parlamentu velik govor o zunanjem političnem položaju. Naglasil je zlasti, da je sedanji mednarodni položaj zelo resen, a ni brezupen. Mala antanta ostane pobornica miru in je za mirno rešitev vseh spornih vprašanj, zlasti v srednji Evropi. Pogajanja za sklenitev podonavskega pakta so zaradi italijansko-abesinske vojne zastala, veruje pa, da se bodo pozneje obnovila in ugodno zaključila. Pri abesinski vojni Češkoslovaška ni zainteresirana, mora se pa držati določil in načel Društva narodov. Prepričan je, da bo spoštovanje načel Društva narodov za dolgo vrsto let zagotovilo mir v Evropi. Nato je govoril o odnošajih posameznih držav in zaključil svoje poročilo z ugotovitvijo, da je prvi pogoj za varnost lastna vojaška sila.

Priključitev okolice k Mariboru

Inkorporacija naj se izvrši brez vsakih strankarskih, partikularističnih in drugih malih ozirov tako, kakor je v interesu drugega središča Slovencev

V teku dolgih mesecev, ki so potekli po uveljavljenju novega zakona o avtonomnih mestnih občinah, je prejšnja mariborska mestna uprava izdelala že do podrobnosti načrt za razširjenje Maribora s priključitvijo tesno z njim zvezane okolice. Priprave za to inkorporacijo so bile tudi s strani višjih instanc že več ali manj docela dovršene in se je zaradi tega splošno pričakovalo, da dobimo veliki Maribor čim prej. To pričakovanje je bilo še tembolj upravičeno po priključitvi okolice k Celju in nato k Ljubljani. Zatrjevalo se je, da se izda inkorporacijski odlok obenem z odlokom o imenovanju nove občinske uprave.

Vse to se ni zgodilo. Ko je bila nova uprava imenovana, smo v veliko začudenje izvedeli, da je inkorporacija odgodena, da bo nova uprava izdelala nove načrte in predloge. Še pozneje smo pa brali v nekaterih listih, ki so o tem gotovo dobro informirani, da se namerava obseg priključitve okolice k mestu skrčiti tako, da Maribor s tem prav za prav ne bi ničesar pridobil in ne bi štel niti 40.000 prebivalcev. Priznati moramo docela odkrito, da nas je to začudilo. Ako je bila priključitev okolice Celju in Ljubljani potrebna, zakaj ne bi bila tudi Mariboru in Ptuju? Čemu ta razlika? Kaj tiči za vsem tem? Pa ne morda kakšna strankarska demagogija?

Mnenje vseh, ki gledajo na ta problem s širokih narodnih vidikov, objektivno in brez malega kampanilizma, je slej ko prej, da se mora tudi v Mariboru in Ptuju izvršiti to, kar se je izvršilo drugod, in to še v roku, ki ga določa novi zakon o avtonomnih mestih, ker se to da izvesti brez težkoč samo v tem roku. Zato se nikakor in pod nobenim pogojem ne sme zamuditi! Ako se to zgodi, bo padla na tiste, ki bodo to zakrivili, težka odgovornost.

Mnenje objektivnih presojevalcev tega problema je pa tudi, da se mora inkorporacija okolice izvesti v takem obsegu, da bodo varovani tako interesi mesta, kakor tudi prizadete okolice, tiste, ki se inkorporira, in tiste, ki se ne inkorporira. Pred vsem moramo naglasiti, da ni mogoče želeti razširitev Maribora in tudi ne Ptuja tako, kakor se je to zgodilo v Celju. Tam je mesto dobilo prevelik okoliš, ki nima absolutno nikakega mestnega značaja in ga še dolgo, dolgo ne bo imel. Prav tako smo pa tudi proti kakšnemu »flikanju« z neznatnimi korekturami sedanje mestne meje. Konkretno povedano: zahtevamo inkorporacijo vsega, kar je tesno zvezano s sedanjim mestom in je z njim že sedaj v organičnih gospodarskih, socialnih, kulturnih, prometnih in drugih ozirih. K mestu spadajo tako Krčevina, del Košakov, Pobrežje, Tezno, Studenci in Nova vas. K mestu pa ne spadajo Kamnica, Št. Peter, Radvanje, Zrkovci in Dogoše, kakor tudi ne košaški in krčevinski hribi tam zadaj, kjer z mestom ni nobene neposrednosti.

Problem obsega inkorporacije s teh vidikov, ki jih mora odobriti vsak pameten in objektivno misleč človek, da bi bilo potrebno Bog ve kako dolgo študiranje. Treba je le na mapi potegniti meje po že obstoječih naravnih terenskih mejah in izvesti inkorporacijo okolice. Ta inkorporacija mora dati Mariboru vsaj toliko število skupnega prebivalstva, da bo doseglo že sedaj, ali pa vsaj v prihodnjih 10 letih 50.000 duš. Zaradi tega pričakujemo, da bodo tisti, ki o tem odločajo, pustili daleč ob strani vse drugo in se odločili le za rešitev, ki bo ustrezala potrebam Maribora kot drugega središča svobodnih Slovencev.

GRŠKI PLEBISCIT ZMAGA ANGLIJE.

PARIZ, 6. novembra. Tukajšnji listi pripisujejo veliko važnost grškemu plebiscitu in obnovitvi monarhije ter vidijo v tem važno epizodo v boju Anglije za ohranitev svojega gospodarstva v vzhodnem Sredozemskem morju. Vrnitev kralja Jurija II. ni dogodek, ki bi se tikal le Grčije, ampak celokupne sredozemske politike, kar je velikega pomena zlasti z ozirom na italijansko-angleško napetost. Obnova monarhije v Grčiji pomeni zmago Anglije tako zaradi politike, ki jo bo vodil grški kralj, kakor tudi zaradi strateškega pomena grških pomorskih oporišč.

ATENE, 6. novembra. Zastopniki republikancev so poslali kralju Juriju II. brzojavko, v kateri ga svare, naj se ne vrne v Grčijo. Izid glasovanja je navaden falsifikat »atenskih intrigantov«, katerim naj ne nasede, ako želi dobro grškemu narodu.

RUSKI EMIGRANTI SE VRNEJO?

PRAGA, 6. novembra. Inž. Vladimir Krasov je pokrenil akcijo za vrnitev ruskih emigrantov v Rusijo in dobil od sovjetske vlade dovoljenje, da se smejo emigranti vrniti v celoti in brez izjeme. Iz Češkoslovaške se namerava vrniti baje okoli 30.000 emigrantov.

ITALIJANI ZANIKAJO.

RIM, 6. novembra. Tu se zanikajo vesti, da namerava Italija prekiniti sportne odnošaje z državami, ki so se pridružile sankcijam.

Mariborski problemi

Kdaj bo Maribor uredil svoje ceste in ulice

Proračun mestne gradbene uprave — Mariborčani bomo še požirali prah, ob dežju in snegu pa bomo še hodili po blatu in brozgi

Občinsko gospodarstvo se v bistvu prav nič ne razlikuje od gospodarstva posameznika. Primerjati pa ga ne smemo z gospodarstvom pridobitnika. Mestna podjetja so samo sestavni del občinske gospodarske celote, ki naj služijo celokupnosti, kakor vodovod, plinarna, električko podjetje itd., in ni v interesu mestnega življa, da bi v svojih delavnicah izvrševala tudi taka dela, za katere imamo poklicne obrti, ki so važni členi v verigi mestnih davkoplačevalcev. Kakor sleherni gospodar, tako pa vodi tudi mestna občina svoje gospodarstvo po gotovih načrtih. Če pa se malo poglobimo v občinsko gospodarstvo, vidimo, da je še daleč od takomenovanega načrtnega gospodarstva. Nimamo namena razglabljati o načrtnem gospodarstvu, mimogrede samo omenimo, da bi tako gospodarstvo prineslo občini velike koristi in jo obvarovalo marsikaterega zla, ki se maščuje že danes in se bo še maščevalo v bodočnosti. Naš posamezni podeželski gospodar je v svojem primitivnem delu in ustvarjanju bližji načrtnemu gospodarstvu od mestne občine. Vse njegovo prizadevanje je v tem, da nekaj pridela in prišteđi in da svoje pridelke in prihranke znova investira v svoje gospodarstvo. Tako so gospodarili in napredovali naši kmetje in tako gospodarijo še danes in kljubujejo hudi krizi, ki ogroža njihov obstoj. Proračuni, ki so najvernejša slika mestnega občinskega gospodarstva pa so podobni drug drugemu in se zrcali napredek le v investiranih posojilih, torej dolgovih, ne pa v investiranih prihrankih.

Proračun mestne gradbene uprave za 1936-37.

Umnega gospodarja razodeva lepo urejeno gospodarstvo, rodovitna polja in travniki, polni hlevi živine in snažna hiša. Napredno občino pa prikazujejo urejene ceste, ulice, trgi in javni nasadi, skrbno negovana njena javna poslopja in najrazličnejši pripomočki, ki služijo modernemu urbanističnemu razvoju. Če pa primerjamo med seboj posamezne postavke v proračunih mestne občine mariborske, vidimo, da jo hudo morijo razne skrbi za socialno skrbstvo, za šolstvo, zdravstvo, gasilstvo in druge raznoterosti, dočim je za napredek mesta, za ceste, ulice, trge, javne nasade, za vzdrževanje njenih javnih zgradb in olepšavo mesta predvidena jedva štirindvajsetina vseh proračunskih izdatkov. Mestni občinski sveti kot gospodarji zavračajo najrazličnejše načrte od leta do leta z motivacijo: denarja ni, bo že šlo nekako tudi brez urejenih cest, ulic in trgov, brez pripomočkov, ki bi dvignili in olepšali zunanjo podobo mesta. Sredstva, to so dohodki in izdatki, so tekoča in ima vsak dohodek že odkazan izdatek, o kakem prihranku pa ni duha ne sluha. **Proračuni zadnjih let so sestavljeni in bo tudi letošnji sestavljen v znamenju skrajne štednje po navodilih finančnega ministra,** izdatki pa so zaradi večjih potreb vsako leto večji. Načelniki posameznih referatov občinske uprave morajo sestavljati proračunske predloge po določenih navodilih. Določeni zneski so jim na razpolago in z njimi morajo razpolagati kakor vedo in znajo. V takem gospodarstvu je del glavne krivde tako počasnega naprednega mestnega razvoja.

Proračunski predlog gradbene uprave za bodoče proračunsko leto bo podoben letošnjemu. Za vzdrževanje cest, ulic, trgov, mostov, kanalov in stranišč bo predvidenih nekaj nad milijon dinarjev, za čiščenje mesta nekaj nad 700.000 Din, za olepšavo mesta pa nekaj nad 170.000 Din. Kakor vidimo, so stroški za čiščenje mesta, to je za škropljenje in pometanje ulic zelo veliki v primeri z vzdrževanjem in gradnjo cest, ulic in trgov. Toda klub temu se meščani leto za letom pritožujejo, da so ceste in ulice premalo škropljene. Naša gradbena uprava pa je na stališču, da so ceste in ulice zadostno škropljene, le prahu je na cestah in ulicah preveč. To se pravi, ceste in ulice mariborskega mesta so nujno potrebne ureditve, ki bi obenem olepšala mesto, znižali pa bi se tudi izdatki za čiščenje, ker moderno urejene ceste ne potrebujejo take nege.

Mariborske ceste in ulice merijo skupno 60 kilometrov.

Mariborska mestna gradbena uprava mora vzdrževati **okrog 60 km cest in ulic.** Na prste pa lahko preštejemo vse tlakovane ceste in ulice, dočim ima Maribor samo dve asfaltirani ulici, pa še ti sta tako dolgi, da lahko človek pljune z enega konca na drugega. Vse ostale ceste in ulice pa so v pretežni večini v slabem stanju, ker ni zadostnih sredstev za vzdrževanje. Mimo tega pa ima mestna gradbena uprava velike težave z državo zaradi državnih cest. V Mariboru izvaja država to prakso drugače kakor v Ljubljani in drugih mestih. Aleksandrova cesta je državna in ima svojo pravo smer skozi Jurčičevo in Gosposko ulico. Mestna občina je morala cesto v vsej širini tlakovati iz svojih sredstev in jo mora tudi iz svojih sredstev vzdrževati. Državna je tudi Tržaška cesta, katero vzdržuje v širini 6 metrov država, za preostalo širino pa mora skrbeti mestna občina.

Ker se je mesto širilo na periferiji na škodo mestnega centra, so tam nastale nove ulice, za mestno občino nova obremenitev. Danes ali jutri pa bo vendarle morala mestna občina misliti na sistematično urejevanje svojih cest in ulic, morala bo najti način in sredstva za temeljito preureditev.

Kulturni zarzledi

Pred izidom knjig Vodnikove družbe

Obisk v pisarni in tiskarni, kjer pripravljajo letošnji knjižni dar

Kmalu nas bo zajel čas dolgih večerov, prijetnih zimskih uric, ko človeka kar žene h knjigam, v katerih zaživi pomlad v zimi. Te misli so me prevevale, ko sem se opogumil in stopil v pisarno Vodnikove družbe v Ljubljani, kamor sta me gnali radovednost in dolžnost, moral sem urediti vse potrebno glede letošnjih, meni poverjenih članov. V pisarni sem opazil precejšnjo nervoznost; bliža se pač ekspedicija. Na moje vprašanje ali bo knjižni dar Vodnikove družbe že kmalu dotiskan, sem dobil sledeči odgovor:

»Tiskarna dela s polno paro, stroji pojejo svojo enolično pesem neprestano. Zamuda bo pa kljub temu. Krivda na njej ne zadene nas, povzročila jo je stavka v tiskarnah. Pa tudi člani sami nosijo del krivde, ker zavlačujejo plačevanje članarine do zadnjega. Toda sedaj vem že: zadnji teden tega meseca bodo prvi zaboji zapustili našo pisarno.«

»Kaj pa članstvo?« — »Vodnikova družina je velika in bo kljub vsemu ostala. V desetih letih si je pridobila zelo veliko stalnih prijateljev in čitateljev. Po dosedanjih prijavah sodeč, bo članov toliko ko lani. Članstvo je uvidelo, da nismo krivi znižanja plač. In naposled smo v pravem pomenu **socialni: Din 20 za 5 knjig!**«

»In knjige?« — »Knjige? To je osrednje vprašanje. Okoli njega se sučejo vse naše skrbi in težave. Najprej izbira, nato tisk in naposled ekspedicija. Trije pomembni akordi v ritmu vsakoletnega dela. Toda o knjigah samih vam bo lahko kaj več povedal gospod ravnatelj tiskarne.«

Potrkal sem na ravnateljeva vrata. Sprejel me je prijazno. Vstopila sva v strojnico. Velik stroj prednama meče velike pole iz svojega razgibanega sestava. »To so pole Revljenove knjige »Pot k mrtvim bataljonom.« Potopis o našem Jadranu v bakrotisku. Prepričan sem, da bodo slike že same pričarale čitatelju solnčni in lepi Jadran od Sušaka pa tja do Krfa.«

Bakrotisk. Saj ga pri nas niti ceniti ne znamo. Ko bi vedeli koliko dela in truda zahteva, bi vse drugače gledali na ilustracije, ki bodo letos napolnile kar tri knjige. Izmed teh bo mladinska knjiga: V. Bitenc »Zlati čeveljčki« nedvomno največje presenečenje in razodetje za vse. Ni zelo obsežna, toda upravičeno morejo biti na njo ponosni mojstri, ki so jo ustvarili. Knjižica skriva v sebi ono lepoto, ki jo more zajeti le nežna otroška duša. Nam odraslim pa bo posredovala vpogled v svet naših zaprtih in skritih hrepenenj.

Ko sva prišla slegnjič v stavnico, sem videl na vseh policah ležati lesene nosilce, obložene z osmimi pravokotnimi svežnji črkovine.

To je »lomljena pratika«. Največ dela je ž njo. Letos ob jubileju še prav posebno. Predno nehajo ob nji stavni in tiskarski stroji svojo enakomerno svinčeno pesem traja tedne. Kajti pomisliti moramo, da gre za njo skozi stroj najmanj 150.000 pol. In nagomiljene pole je treba nato urediti in vezati v knjige. Oni, ki dobi knjigo na dom, vsega ogromnega truda pisateljev, urednika, stavcev, strojnikov in pisarne ne vidi — zanj je pač knjiga vlita iz enega kalupa! Poslovil sem se ter se vrnil v pisarno. Tu so mi pokazali odtiske naslovnih strani letošnjih knjig v plemenitem tisku.

Poleg lepih utisov sem spuščal tiskarno, kajti prepričan sem, da bo letošnji knjižni dar dejansko vreden jubileja, ki ga praznuje letos Vodnikova družba in z njo vsi njeni dolgoletni člani in marljivi poverjeniki.

Gostovanje ljubljanskega prvaka E. Kralja v mariborskem gledališču

V četrtek 31. oktobra je gostoval kot »Tartuffe« v mariborskem gledališču Emil Kralj, eden prvakov ljubljanske drame. Že sama napoved odličnega gosta je povzročila, da je občinstvo gledališče dodobra zasedlo. V tem svojem »Tartuffu«, ki nam ga je predstavil g. E. Kralj, smo mogli videti neko potrebno dopolnitev Furijanovega »Tartuffa«. — Kralj je v tem svojem »Tartuffu« razpel vse niti svoje mojstrske veščine, ki se pričenja pri prepričevalno prodornem, jasno oblikovanem glasu in se zaključuje pri tistem tartuffovsko edinstveno hinavskem ter njegovo neodkrito nrav razkrivajočem pomežikavanju, mežikanju in mižanju, ki pove več nego cela ploha besed. Le žal, da ni g. Kalj obvladal besedila tako, kakor bi bilo želeti, ker bi sicer uspeh njegovega nastopa bil še nedvomno večji. Tudi ostali sodelujoči so se na vso moč potrudili, da bi se vzpeli čim bližje stopnji Kraljevega ustvarjanja, tako da je bila ta četrtkova predstava prav imenitna in v vsakem oziru ustrezajoča. —c.

Slovo inž. Josipa Zidanška

Pretekli teden je zaradi premestitve v Beograd zapustil svoje dosedanje mesto načelnik kmetijskega oddelka naše banske uprave g. inž. Josip Zidanšek, nekdanji šef kmetijskega oddelka bivše mariborske oblastne samouprave.

Z inž. Zidanškom je izgubilo kmetijstvo dravske banovine svojega najugled nejšega strokovnjaka. Rojen je bil v Špitaliču pri Slovenskih Konjicah, kjer mu je tekla zibelka pod krovom trde kmečke hiše. Kakor le malokateri kmečki inteligent, je ohranil g. načelnik v vsem svojem bistvu pristno kmečko miselnost, zato kmeta ni samo razumel, ampak je čutil z njim vse sladkosti in tegobe. Poznal ni nobenih drugih interesov, kakor samo napredek kmetijstva. Svojo lastno osebo, svoj gmotni interes in celo svoje zdravje je podredil edinemu svojemu življenjskemu smotru, svojemu poklicu in je ostal celo samec. S svojega doma je prinesel globoko narodno zavest in trdno značajnost, ki je ni kazal v besedah, ampak v dejanjih.

Kot strokovnjak je užival vedno velik ugled med vsemi tovariši in med kmetovalci. Visoko kmetijsko izobrazbo si je pridobil na Dunaju. Pred vojno je deloval kot profesor na kmetijski šoli pri Sv. Jurju ob j. ž. Po vojni je bil najprej referent za živinorejo pri pokrajinski upravi v Ljubljani, pozneje inspektor živinorejskega oddelka v kmetijskem ministrstvu v Beogradu, dalje šef kmetijstva pri velikem županstvu v Mariboru in končno načelnik kmetijskega oddelka banske uprave. Sedaj odhaja v Beograd nazaj v položaj inspektorja. Upamo, da bo tudi še z novega položaja skrbno zasledoval potrebe naše banovine in ščitil naše interese.

Poljčanske novice

Dva vloma. Te dni sta bila izvršena tu dva predrzna vloma, eden pri belem dnevu in drugi sredi noči. Zlasti opreznejo takšni nepridipravi za Vse svete, ko so ljudje z doma, kar se je primerilo hišnemu posestniku g. K. Ko je bila vsa družina na pokopališču, se je okrog 15. ure vtihotapil v hišo vlomilec in odnesel, kar mu je v naglici prišlo pod roko: nekaj perila, jestvin in pijače. Prebrskal je vse omare in predale, ki jih je nasilno odprl z bajonetom, stikajoč za denarjem, kar pa se mu v glavnem ni posrečilo. Zadovoljiti se je moral le s 50 Din in nekaj drobižem, medtem ko mu je večja vsota — gospodova mesečna plača za katero je bržčas stikal, izbegnila. Vlomilcu, ki ga imajo varnostni organi na sumu, so morale biti razmere v hiši povsem znane, ker je svoj posel tako strokovnjaško in v nenavadnem dnevnem času opravil. Saj je pretental celo domačega psa, hudega volčjaka, ki ga je gospodar radi varnosti pustil v hiši. Vlomil je z zadnje strani, kjer je bila hiša z močnimi vrati znotraj zaklenjena in zapahnjena, na ta način, da je ključavnico razbil in vzdignil vrata s tečajev. Pes je znotraj močno lajal, ko pa je našel prost izhod, je šel iskat gospodarja, kar je vlomilca prestrašilo, da je pobegnil, preden je svojo namero temeljito izvršil.

Dva dni nato pa je završalo o drugem vlomu, izvršenem v restavraciji B. pri kolodvoru. Čeprav stoji lokal tik kolodvora in na razsvetljenem prostoru, je predrzni vlomilec opravil posel neopaženo. Razbil je šipe na oknu in se pognal v hišo. Mogoče jih je bilo tudi več, saj je bilo izpraznjenih več steklenic z vinom, konjakom in likerjem, ki jih je natakarica nustila polne. Če bi se zgodilo to noč prej, bi človek verjel, da so vsebino spile verne duše, tako pa ... Skozi servirno okence se je vitki zlikovec potegnil v kuhinjo, tam pobral, kar se dalo, nato pa šel še v shrambo, ko je prej snel vrata s tečajev. Tu je bil plen najizdatnejši. 18 kranjskih klobas s cekarjem vred je izginilo. Med potjo nazaj grede si je v točilnici iz predala pobasal še cigarete, hleb kruha, nekaj drobiža in nato skrivnostno izginil. Tudi njega orožniki vestno zasledujejo in je verjetno, da bodo oba nepridiprava v najkrajšem času prijeli.

Razne vesti

Angleškega visokošolca so aretirale na Brennerju italijanske obmejne oblasti, ker je vršil ob meji fotografske posnetke.

Protiitalijanske demonstracije so na dnevnem redu na — Portugalskem.

Feyu so dali sinekuro ... Bivšega avstrijskega podkanclerja in Starhembergovega tekmeca majorja Feba bodo imenovali na mastno plačano mesto v predsedstvu Donavske paroplovne družbe. Fey gre s tem v politični pokoj, Starhemberg pa je rešen nevarnega tekmeca.

Nemčija uvaja karte za kruh in meso! Iz Berlina poročajo, da se pričakuje uvajanje kart za kruh in meso. Karte za maslo so že tiskane in pripravljene za razdelitev.

„Čuvajte Jugoslavijo“

Mariborske in okoliške novice

Poizkus demonstracije v mariborskem gledališču

Pred predstavo čita nekdo iz lože protestno izjavo — Predstava „Medvedjega plesa" se je nemoteno vršila

Na sporedu včerajšnjega večera je bila v tukajšnjem Narodnem gledališču predstava Wernerjevega »Medvedjega plesa«. Med občinstvom se je že nekaj dni vedelo in šušljalo, da se bo na včerajšnji večer v gledališču nekaj zgodilo. Tudi policija je bila o tem točno informirana in je bilo v gledališču videti več stražnikov kakor običajno. Točno ob 20. se je dvignil zastor, da bi se pričela predstava. Na odru je sedel za mizo g. Pavle Kovi, ki igra pri »Medvedjem plesu« glavno vlogo Miroslava Jermana. V tem trenutku se je dvignil v tretji loži v prvem nadstropju levo, ki je bila svojčas loža mariborskega Dramatičnega društva, akademik g. Žižek, ki sodeluje kakor znano pri tukajšnjem Dramskem studiu, in prečital krajšo protestno izjavo. V tej izjavi, ki je ostro stilizirana, se najprej ugotavlja, da je to izjava mariborske mladine, ki pa noče s tem motiti predstavo. Nadalje se navaja spor, ki je nastal med gledališko upravo in odpuščenim gledališkim igralcem Maksom Furjanom, ki ga je kakor znano gledališka uprava sporazumno s tukajšnjim združenjem gledaliških igralcev odpustila, ker ga v nedeljo dne 3. tm. popoldne ni bilo k predstavi »Tartuffa«, kjer igra omenjeni igralec glavno vlogo, radi česar se je morala predstava odpovedati. Krivdo vidi gledališka uprava v tem, ker je gosp. Furjan izostal od predstave brez vsakršnega predhodnega obvestila, tako da se je morala predstava v zadnjem hipu odpovedati.

V ostrih protestnih besedah se izjava obrača proti upravniku dr. Brenčiču in glavnemu režiserju Jošku Koviču.

Pred koncem prečitane izjave se je igralec g. Pavle Kovič odstranil z odra, nakar je zastor padel. Med čitanjem izjave je bilo iz občinstva, ki ga je bilo bolj malo, slišati vzklike »Dol z govornikom«, na drugi strani pa vzklike »Živijo«. Po nekajčminutah se je zastor dvignil, na odru je bil zbran ves gledališki ansambl, pred katerega je stopil višji režiser gosp. Joško Kovič, ki je v imenu gledališke uprave in igralskega ansambla podal naslednjo kratko izjavo: »Cenjeno občinstvo. Sedaj ste slišali eno plat zvona, te dni pa boste lahko čitali v časopisju informacije z druge plati zvona. Predstava se nadaljuje.« Nato sta stopila v ospredje odra igralca gg. Rasberger in Grom vprašujoč: »Kje je tisti gospod?« Tisti gospod se pa ni oglasil, kajti med tem so se že pojavili v loži detektivi, ki so akademika Žižka in nekega njegovega tovariša odpeljali na policijo. Zastor se je spustil, za odrom so se slišali gromki vzkliki g. Groma v nizkem basu: »Jim bomo že mi pokazali. S pendrekom bi tre balo po njih, pa bi bilo kmalu vsega konec.« Med občinstvom je nastal smeh in veselo razpoloženje je pregnala prvotna napetičnost in mučen vtis, ki ga je napravil omenjeni intermezzo na navzočne maloštevilne gledalce in poslušalce.

Zastor se je zopet dvignil, predstava »Medvedjega plesa« se je nemoteno pričela in končala.

Odlomek iz naše zgodovine

Licitacija predmetov v račkem gradu, ki je bil nekdaj last Tattenbachov.

Zgodovina nam pove, da je bil znani grad v Račah zgrajen v srednjem veku. Bil je last Tattenbachov, ki so gospodovali našim krajem. Spomin na Tattenbache je ovekovečen tudi v Mariboru s Tattenbachovo ulico. Po ljudski govorici, — zgodovinsko ni dokazano — je Tatenbach v svojem gradu v Račah pristopil k zaroti Zrinjskega in Frankopana. Kakor ostali gradovi in graščine, ki jih najdemo na Dravskem polju vse polno, se je tudi nekdanji Tattenbachov grad v Račah ohranil do današnjih dni. Zadnja leta je bil grad last graščakov Bachlerjev. Zo smrti graščakinje Bachlerjeve je postal lastnik gradu njen sin, ki pa se je izselil iz naše države. Rački grad je še pred nedavnim slovel širom Dravskega polja po svojinotranji ureditvi in opremi. V prostorni grajski kapeli so se dolga leta vršila bogoslužja in ni bilo potrebno hoditi Račanom v Slivnico.

Preteklo nedeljo pa je bila v račkem gradu razprodaja razne pohištvene opreme, raznega porcelana, steklenine, preprog, gobelinov, slik in drugih zgodovinskih predmetov. Zanimanje za licitacijo je bilo precejšnje in so prišli kupci iz Ljubljane, Zagreba, Maribora in raznih drugih krajev. Prodani pa so bili tokrat le manjši zgodovinski predmeti, med njimi znana Dumontova slika za 3000 dinarjev, ki jo je kupil mariborski spediter g. Stumpf.

Koroščev zet v mariborski jetnišnici

V zapore tukajšnjega okrožnega sodišča so pripeljali orožniki delavca Aleksandra Perša iz Petrovcev v Prekmurju. Znan je slučaj skrivnostnega izginotja starčka posestnika Franca Korošca iz Prekmurju. Pri Sv. Marku nižje Ptuja je čez nekoliko dni po njegovem izginjenju iz Maribora naplavila Drava truplo starčka, v katerem so spoznali Korošca. Od vsega začetka je oblast pričela sumiti njegovega zeta Aleksandra Perša, ki je bil kritični dan s Koroščem radi neke obravnave v Mariboru, da je v zvezi s tajinstveno usodo Koroščevo. Na mariborski policiji je Perša vsako krivdo tajil in tudi orožniki iz Petrovcev niso mogli pri poznejših zasliševanjih od Perša ničesar konkretnega izvedeti. Nasprotno je Perš slejkoprej navajal v svojo razbremenitev, kakor je sodniku na dan napovedane obravnave dejal, da je Korošec neznanokam preko noči izginil. Po najdbi Koroščevega trupla pri Sv. Marku nižje Ptuja pa so orožniki v Petrovcih ponovno aretirali Koroščevega zeta Aleksandra Perša radi suma roparskega umora — Korošec je imel namreč pri sebi večjo vsoto denarja — in ga nato izročili sreskemu sodišču v Murski Soboti. Danes pa so orožniki pripeljali Perša v zapore tukajšnjega okrožnega sodišča in se je začelo zasliševanje Perša. Perš slejkoprej taji vsako krivdo v zvezi s tajinstveno Koroščevo usodo.

Češkoslovaško odlikovanje. Z redom Belega orla IV. stopnje za državljanske zasluge je bil odlikovan od prezidenta češkoslovaške republike Masaryka gosp. dr. Reisman.

Zaprisega novega sreskega cestnega odbora je bila včeraj v dvorani sreskega načelstva. Zaprisego je izvršil sreski načelnik za Maribor levi breg g. dr. Popović.

Če bi bile vse mariborske ulice asfaltirane... Zanimive številke so ugotovili te dni. Če bi namreč bili vsi mariborski hodniki asfaltirani, bi si Mariborčani prihranili letno približno 350.000 dinarjev na obutvi. Do tega zaključka je moglo priti, ker je znano, koliko je konzum čevljev v Mariboru in za koliko se čevlji na asfaltnih tleh manj izrabijo.

Lüka ne ga... Lüka in čebule ni nikdar zmanjkalo na mariborskem trgu. Zadnje čase pa ga je precej manj, dokler se ni izkazalo, da nakupujejo nekateri nakupovalci v velikih količinah, ki gredo potem v Abesinijo za italijansko vojsko, ker pravijo, da je lük zdrav...

Divje svinje so se pojavile v Dravski dolini in v okolici Otiškega vrha. Po njivah so napravile precejšnjo škodo.

Šahovski turnir MŠK. Klubovi člani, ki nameravajo sodelovati pri splošnem klubskem turnirju, se vabijo na sestanek, ki bo v četrtek, 7. t. m. ob 20. uri v kavarni »Central«. Tedaj se bodo sprejemale prijave, razgovarjalo se bo o podrobnostih turnirja in določilo turnirsko vodstvo ter igralne dneve. — Po sestanku brzoturnir!

Ljudska univerza. V petek dne 8. novembra predava kustos univerzitetnega botaničnega vrta v Zagrebu g. dr. Arnold **o francoskih vrtovih** na podlagi mnogih skioptičnih slik. Menda bo ravno sedaj, ko nam narava pred očmi umira, prav lepo in prijetno, da si pogledamo razkošne francoske vrtove v polnem cvetju — vsaj na lepih slikah! — V ponedeljek, dne 11. novembra predava g. prof. Dobronić z zagrebškega konzervatorija in odlični skladatelj o stvarjanju naše glasbene kulture.

šnega predhodnega obvestila, tako da se je morala predstava v zadnjem hipu od-

Tečaj ruskega jezika v Ljudski univerzi bo začel z novembrom (začetni in nadaljevalni). Prijave pri blagajni Ljudske univerze.

V proslavo Jadranskega dne — obletnice naše prve pomorske afirmacije — priredi krajevni odbor Jadranske straže v Mariboru 6. novembra 1935 ob 20. uri v dvorani Ljudske univerze predavanje g. prof. Baša o naši pomorski poziciji. Uvodno besedo bo govoril predsednik krajevnega odbora g. dr. Rapotec. Vstop prost!

ISSK Maribor bo tudi letos priredil klubske čajanke s plesom in sicer vsak četrtek v kinobaru. Prvi večer bo v četrtek, 7. tm. ob 20. Vstop prost. Vabljeni so člani in vpeljani gostje. Cene kavarniške.

Martinov večer priredi pevski odsek »Drave« v soboto 9. tm. pri Grmeku v Studencih.

Danes sreda eksperimentalni večer Svengalija v Veliki kavarni.

Velika prireditev v dvorani Union. I. godbeno društvo tekstilnih delavcev v Mariboru priredi v soboto 9. novembra 1935 tekstilni ples (martinovanje) z raznimi zabavnimi točkami v vseh prostorih dvorane Union. Začetek ob 20. uri. — Vstopnina 5 Din, za člane 3 Din.

Nočno lekarniško službo imata danes v sredo Albaneževa in Vidmarjeva lekarna, jutri v četrtek Sirakova in Savostova.

Smrtnonosnim poškodbam je podlegla v mariborski splošni bolnišnici 24-letna hčerka upokojenega magistratnega uradnika Marija Sieglova, ki se je kakor znano na dan Vseh svetih ponesrečila na znanem klancu pred Slovensko Bistrico.

Nesreča preži brez prestanka. 30-letni zasebni uslužbenec Janez Cvetko je po nesrečnem naključju padel s kolesa in si zlomil levo nogo pod kolenom. 9-letni učenec Albin Škerl iz Krekove ulice 6 si je pri nesrečnem padcu zlomil levo roko. Oba ponesrečenca so prepeljali v mariborsko splošno bolnišnico.

Nezavestna je obležala pod motornim kolesom pred Veliko kavarno trgovčeva žena Marija Senčarjeva. Z občutnimi poškodbami na glavi so jo odpremili v splošno bolnišnico.

Povoženi ubožec. Občinskega ubožca Franca Švaba iz Poličke vasi je na cesti Počehova - Košaki povozil avto in ga podrl na tla. Švab je zadobil občutne poškodbe in se je moral zateči k zdravniku.

Tovorni avto in poštni voz sta trčila skupaj včeraj zvečer v Sodni ulici. Sunek je bil tako močan, da se je pri poštnem vozu zlomila os. K sreči ni bilo nobene človeške žrtve.

Hranilno knjižico, glasečo na 6000 Din, je izvabil neznanec posestniku Josipu Horvatu v Skokah. Dotični mu je dejal, da bo denar dvignil in da mu bo sproti vračal. Toda ker ni bilo o njem ne duha, ne sluha ga je Horvat ovadil in sedaj poizvedujejo, kje se krivec nahaja.

Najprej mož, potem sin, nazadnje še kure. Posestnica vdova Antonija Bogatin iz Sv. Jerneja pri Ločah je velika revica. Lani so ji ubili moža, ni dolgo od tega, ko se je sin obesil, sedaj pa so prišli v hišo še krščeni lisjaki ter ji pokradli kure do zadnjega perja. Za storilci vršijo orožniki poizvedbe.

Podstrešne podgane so se iznenada pojavile pri posestniku Juliju Siterju v Sevčniku, ter odnesle obleke, obutve, življenjske potrebščine, pa tudi srebrno uro z verižico. Podstrešnim podganam so nevarni mački že na sledu.

Kolesa kradejo. Natakarici Štefki Kitakovi so odpeljali izpred tukajšnje kavarne »Bristol« žensko dvokolo znamke »Perfekt«. Evidenčna številka 106.327, kolo je vredno 1400 dinarjev. Slugi Vinku Černetiču je izginilo izpred hiše v Vetrinjski ulici 11 dvokolo znamke »Atlas« z evidenčno štev. 27.438.

IZDELEK: „UNION" ZAGREB

GRAJSKI KINO Telefon 22-16

Samo danes v sredo in jutri v četrtek

„Strah in trepet"

pustolovni senzacionelni film divjega zapada Skrivnostna farma, kjer izginjajo ljudje in je strah cele okolice. Izborne jahalne umetnosti, predrzni natopi filmskega junaka George O'Brien.

Petek. Najlepši Greta Garbo film

„Pisani paičolan"

Kino Union. Do vključno četrtka prekrasni film visoke ljubavne pesmi »Za vedno tvoja« z Elizabeto Bergner. Od petka dalje najbolj popularna in vesela opereta »Ptičar«.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Sreda, 6. novembra: Zaprto.

Četrtek, 7. novembra ob 20. uri: **»Beneška noč«.** Red A.

Petek, 8. novembra: **Zaprto.**

Abonentje reda A prejmejo v četrtek, 7. tm. klasično opereto **»Beneška noč«,** izredno melodiozno in zabavno delo slavnega mojstra dunajske glasbe J. Straussa, ki je ob premieri pred polno hišo dosegla popoln uspeh.

»Poljska kri«. Nedbalova izborna opereta se ponovi v kratkem. V ulogi pana Zarembe gostuje Josip Povhe. Režira Pavel Rasberger.

»Zagrebški kvartet«, tudi v tujini močno afirmirani in priznani godalni kvartet, nastopi s koncertom v kratkem tudi v Mariboru.

Nočne srake. Posestniku Antonu Jevšenjaku pri Ločah so napravili nepovabljeni in neprijetni gostje dvakratni obisk. Pri obeh obiskih mu je izginilo nekaj denarja in precej vina iz kleti.

Studenški orožniki so izsledili 21letnega Franca Franka stanujočega na Aleksandrovi cesti v Studencih, za katerim je bila izdana tiralica, ker je svojemu nekdanjemu gospodarju v Cerkljah ukradel raznega blaga, med drugim kolo, več perila. Orožniki so ga izročili v zapore mariborskega okrožnega sodišča.

Današnji mali trg je bil bolj srednje založen. Kmetje so pripeljali 12 vozov zeljnatih glav, čebule in krompirja, 10 vozov hrušk, jabolk in grozdja, 3 voze kurilnih drv in 2 voza lončene in lesene robe. Zelenjave, posebno solate, je bilo mnogo na trgu in se je prodajala glavnata solata po 0.50 do 1, zeljnate glave po Din 1 do 3, ohrovt 1 do 1.50, karfiola 2 do 4, krompir 0.75 do 1.

Kdo je eksploatant naše radijske postaje, je danes gotovo aktualno vprašanje. O njem razmotriva pisec članka »Naš radio« v novi številki ilustrirane revije za radio, gledališče, film, sport in modo »Naš val«, ki prinaša še dva izredno aktualna članka dobro informiranega pisca o načrtu za reformo radiofonije in informativno izjavo o reformi naše radiofonije, ki je v zvezi z izjavo pošt nega ministra g. dr. Branka Kaludjerčića. Na novo je v »Našem valu« uvedena rubrika »Mikrofočnik«, v kateri so zastopana mnenja radijskih naročnikov o naši postaji. V novi številki je pričel izhajati tudi nov roman, delo ruskega pisatelja Borisa Lavrenjeva »Edeninštirideseti«, ki je gotovo najboljši ruski reportažni roman iz dobe revolucije v sred nji Aziji. V prilogi za ljudske odre, ki jo je »Naš Val« pred enim letom uvedel, je začela izhajati klasična Goldonijeva komedija »Krčmarica Mirandolina«. Iz bogate vsebine omenjamo samo še Strniševo črtico »Krizanteme« in z ozirom na italijansko-abesinsko vojsko aktualni prispevek »Harar«.

MARIJ SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

»Pridite zvečer.«

»Hvala, gospod.«

Silan si je ogledal podrta drevesa in hlode ter se potem vrnil proti domu.

»Skorbut na Pohorju . . .« je mislil spotoma. »Kakor med kuliji. Daleč smo padli. Lepe razmere. Toda plačaj, če moreš! Les iz odročnih gozdov požre že sam večino svoje cene.«

In s tem je bilo za Josipa Silana rešeno to veliko, bolno socialno vprašanje telesnega, zdravstvenega duhovnega in prosvetnega propadanja širokih množic najnižjih proletarskih plasti, živečih samo še za krožnik slabo zabeljenih žgancev in snop slame ali trave pod od utrujenosti in oslabelosti omaganim telesom preko noči v zasilni bajti sredi gozda. Ne, s socialnimi vprašanji se Josip Silan, tovarnar, lesni magnat in veleposestnik ni nikoli ukvarjal več kakor kolikor so zahtevali njegovi kupčijski interesi. Nasprotno, bil je celo trdno prepričan, da opravlja s tem, da sploh najema delavce, čeprav za človeka nevredne mezde in živalsko naporno delo, veliko poslanstvo ljudskega dobrotnika. Delavci sami so pa bili od dolgih mesecev brez dela in zaslužka tudi že tako oslabljeni in omagani, da se niso mogli več boriti za izboljšanje svojega položaja. Sestradan in od brezposelnosti demoraliziran delavec ne pozna stanovske solidarnosti. Žene se blazno za žlico žgancev, pripravljen se pobiti s svojimi sotrpini, ki bi ga hoteli zadržati. Proletarizacija proletariata. Paradoks, a resnica. Nova trenotna konjunktura lesne trgovine ni prinesla pohorskemu gozdnemu proletariatu rešitve. Podaljšala mu je le umiranje . . .

Obubožanje delavskega in srednjega stanu je napredovalo z obupno naglimi koraki povsod, ne samo na Pohorju. Z njima sta hirala kmet in intelektualec. Namesto napredka, je nastopalo po slovenski zemlji vpadanje življenjskega standarda in z njim splošne omike ter izobrazbe. Držali so se samo srednji in višji sloji pridobitnikov ter posamezniki iz svobodnh poklicev. In izgledov v izboljšanje ni bilo nikjer. Država malega in zaostalega agrarja nivelizira mešane in neagrarne predele navzdol, ne čisto ali pretežno agrarnih navzgor. Dr. Branko Kasjak je hotel v Mariboru o tem predavati, pa mu oblast predavanja ni dovolila. Cenzura je prepovedala svobodno kritiko gospodarskih zadev. Javno mnenje se je obleklo v uradno uniformo. Niso se izdajali samo odloki, o čem se ne sme, ampak celo že o čem se mora pisati. Zaščita kmeta je kmetov in splošni položaj še poslabšala, ker je kmetu zaprla vsak kredit, upniku pa pot do terjatev. V denarnih zavodih je moral vlagatelj moledovati, da je dobil posojilo na lastne vloge, če ga je sploh dobil.

Josip Silan pa zadnje čase vsega tega ni več videl. Pripadal je najvišji plasti pridobitnikov, odkar je spet zakraljeval na Silanovini.

Ko se je vrnil je odšel najprej na žago in potem k delavcem, ki so ob cesti nakladali les na tovorne avtomobile ter ga odvažali na postajo. Vse delo se je razvijalo v najlepšem redu, naročila so se izvrševala točno. Silan si je zadovoljno mel roke. Pozabil je na srečanje s Habakukom v gozdu in na vse druge male nevšečnosti. Silanovino je obsevalo opoldansko solnce. V rahlem vetru, ki je vel od pohorskih vrhov, so šumele jelše ob Jasnici. Po dvorišču se je bahavo šopiril petelin in kdaj pa kdaj zakikirikal, kakor da bi hotel opozoriti vse naokoli na svoje neomejeno gospodstvo. Silan se je zastrmel vanj, se nasmehnil in dejal sam sebi:

»Ti in jaz. Midva edina. Ti na dvorišču in gnojišču, jaz na Silanovini in v vseh njenih podjetjih. Vse drugo so kokoši . . . Imenitna primera, ha-ha-ha . .«

In ko je prišla mimo dekla, ji je dejal:

»Dajte petelinu zrnja.«

»Dobil ga je že,« je odgovorila.

»Nič ne de, dajte mu ga še. Kolikor hoče.«

Dekla je začudeno odprla usta, dejala pa ni nič. Odšla je v hišo, se vrnila s košaro piče za kokoši ter jo natrosila pred petelina. Ta se je na široko razkoračil, ukazujoče zakikirikal ter nato ponosno gledal, kako je hitela njegova družina od vseh strani in se zgrinjala okoli njega, kokodakala ter hitela zobat tečno hrano.

V Hrušnici je zazvonilo poldan, v tovarni je zatulila sirena.

XXVII.

Novi vrtnar, ki so ga najeli spomladi, je očistil in preuredil uto iz rdečih vrtnic ter pripravil v njej Sidi najprijetnejše odpočivališče. Tam je presedala v časih dolge popoldanske in večerne ure, brala, šivala ali vezla. Včasih je tu sprejemala Mary in Jasno, ki je prihajala semdoli iz trga z voziČkom, v katerem je na mehkih blazinah sredi snežno-belih čipk počival njen prvi sinček. Najčešče jo je pa tu obiskoval dr. Frangež. Odkar je prebolela Ervinovo smrt, ga je zopet sprejemala kakor prej, samo bolj raztreseno in razdvojeno. Včasih mu je planila hrupno v naročje, ga objela, prižela k sebi ter obsipala s poljubi in nežnimi besedami, drugič je pa ostala hladna in kakor duševno odsotna. Zgodilo se je tudi, da ga je mučila s svojimi čisto neutemeljenimi muhami in scenami umišljene ljubosumnosti.

Iz življenja in sveta

Zakaj pridigajo misijonarji proti nagoti zamorcev

Nekaj zanimivosti o razmerju med misijonarji in tekstilnimi tvornicami — Zakaj podpira veliki tekstilni koncern krščanske misijonarje?

Ni dolgo tega, ko je izšla knjiga »Oelum Rikket«, ki prinaša precej zanimivih stvari. Med drugim čitamo v omenjeni knjigi naslednje zanimive podrobnosti: »Krščanski misionarji, posebno iz Amerike in Francije pridigajo proti nemoralnosti zamorcev, ki nosijo v vročem afriškem solncu kvečjemu kako lahko srajco. To pomeni majhen konzum tekstilnega blaga. Radi tega pridigajo misionarji, da morajo zamorci nositi kompletna oblačila in ne samo srajce.

Tako je viliki ameriški Cottonov tekstilni koncern, ki ga v glavnem vodijo Židje, dal za razširjenje krščanske vere med afriškimi pogani misionarjem znatne podpore, in sicer leta 1933. 9,200.000 in 1934. leta 9,500.000 dolarjev. Misionarjem so sledili agenti tekstilnega koncerna.

Z znatnim zneskom je podprl afriške misijone tudi francoski bombažev sindikat, ki je dal 1934. leta 44 milijonov frankov.

V Afriki nosita kvečjemu dva odstotka ljudi lahne evropske obleke, vsi drugi hodijo okrog nagi ali napol nagi. Po vsem svetu je takih ljudi približno eno milijardo.

Če bi mogli solnčno vročino preložiti proti ledenemu morju, bi se seveda mnogo bolj rentirala ta delavnost misionarjev proti »nemorali« črncev. Zato si skušajo pomagati s tem, da nagim in polnagim afriškim zamorcem pridigujejo, da se morajo dati pokopavati v čim več oblekah, da se rešijo peklenskih muk. Tako si mnogo črncev, ki to zmorejo, kupi mnogo oblek in srajc, da se tako pripravijo na srečno smrt in časten pogreb. Tako marsikaterega črnca pokopljejo v 10 in morda še več srajc in oblek . . .«

Kadilci so pred ljudožrci varni

Splošno prevladuje mišljenje, da je pušenje zdravju škodljivo. Nasprotno pa je kajenje koristno v onih krajih, kjer prebivajo ljudožrci. Ni se namreč treba kadilcem bati, da bi jih ljudožrci požrli. Ni dolgo tega namreč, ko se je vrnil v Pariz slavni francoski raziskovalec in zdravnik De la Rue, ki je imel več predavanj, v katerih je razkril med drugim tudi to, da ljudožrci v gotovih predelih ne uživajo mesa belokožcev, ki so strastni kadilci. Ljudožrci so namreč veliki sladkosnedneži ter jim ne prija meso, ki ima duh po tobaku. Belokožci znajo to spretno izkoristiti in vsi, ki v teh predelih stanujejo, silno veliko kadijo, samo da se obvarujejo pred ljudožrci.

Negus kot književnik.

Abesinski cesar je precej univerzalen talent. Ni samo vojščak in diplomat, ampak tudi žurnalist in celo književnik, tako vsaj zatrjuje »Manchester Guardian«. Cesar Haille Sellasie je oskrbel pred 10 leti prevoz prvega tiskarskega stroja v Abesinijo. Neguš je opisal s spretnim peresom svoje prvo potovanje po Evropi, ki je bilo leta 1924. Pri tem točno popisuje, s koliko slovesnostjo so ga sprejeli v Rimu. Tedaj je bil sedanji abesinski cesar samo regent in znan pod imenom Ras Tafari. Drugo književno delo neguševo je obširen življenjepis sv. Ivana.

Očetov nasvet.

— Slušaj sinko, ni mi povšeči, da se nameravaš oženiti z Marico.

— Ne ugovarjaj oče! Menim da je boljše, če se nikdo v take zadeve ne meša. Izbral sem si mladenko, ki mi je všeč in jo bom vzel za ženo samo zase.

— E, sinko moj, dokler sem bil še mlad, sem tudi jaz tako mislil, toda življenje me je izučilo, da to ni tako . . .

Abesinske pravljice

Zakaj so ženske neumne.

Glede tega pripoveduje stara abesinska pravljica: Je tako, da demoni bde, ko se otrok rodi. Poženejo se v telo novorojenčka in ostanejo v njem. Če je novorojenček deček, tedaj se demon zažene proti njegovi glavi in drči nizdol vedno globlje, čim starejši postaja otrok. In če postane iz dečka popolen mož, potem tiči demon čisto globoko pri njegovih nogah in popolni mož mu da potem krepko brco. Pri ženski je narobe. Pri porodu se demon požene v noge in če se deklica razvije, se demon vzpenja vedno višje in višje, dokler ne obtiči v glavi, kjer potem meša misli in moti jezik. In zato so ženske klepetave in neumne. V Evropi pa smo glede tega drugačnega mnenja . . .

Bela miška.

Pred mnogimi desetletji se je med poljskimi miškami rodila miška, ki je imela belo obleko. Od daleč so prišli miši, da si ogledajo čudežno sestro v belem oblačilu in da jo občudujejo. Ko pa je napočil čas, ko je bilo treba misliti na poroko bele miške, tedaj so menile ostale miši: Moramo ji izbrati primernega ženina. Ena od navzočih miši je celo predlagala, da naj bi se bela miška poročila z oblakom. Toda tedaj se je dvignila stara miš in se zadrla: »Kako naj damo svoji kraljici moža, ki celo pred vetrom beži? Dosti primernejši bi bil veter.« In oglasile so se druge miši: »Ali je veter primernejši in častivrednejši? Ali ga ne zadržuje hrib? Poročimo belo miško z hribom!« Najstarejša miš je nato odvrnila: »In kaj je hrib? Miši ga spodkopavajo, kajti miši so močnejše kakor hrib, ki je zopet močnejši kakor veter, ki je zopet močnejši kakor oblak. Torej naj naša bela miška poroči miška, ki je najmočnejši med vsemi živimi bitji.«

In tako se je zgodilo.

Pes in volk.

Ponoči je taval pes okoli in je srečal močnega volka, pred katerim je bežal. Dirjal je in dirjal, dokler ni končno prišel v stanovanje svojega gospodarja. V zadnjem trenutku ga je pred vhodom pograbil volk in mu odgriznil rep. Tedaj pa je pes, ki je bil v hiši, pričel močnega volka zasmehovati. Tedaj je spregovoril volk: »Če me tako zasmehuješ, pridi vendar iz hiše in si vzem nazaj svoj rep.« — Tedaj je odvrnil pes: »Strahu nimam, toda kaj bom z repom. Saj me je itak motil, ko mi je tako brez haska visel ob zadnjem delu telesa.« Ko je pes to spregovoril, je zapahnil še drugi zapah in škodoželjno zarenčal nad zunaj stoječim volkom.

Kakor je videti so abesinske pravljice silno preproste.

Spominjajte se CMD

Razno

PES.
pasme »Affenpintsch«, čisto beli, se je zatekel. Prevzame naj se s kontrolnimi dokumenti psov pri Faningerju, Maribor, Aleksandrova cesta 55-I. 5061

ODPADKE ŽELEZA.
kovine, litine ter vsakovrstne stroje kupuje in prodaja po najkulantnejših dnevnih cenah vsako množino Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14. 3704

TRGOVINA
z ročnimi deli, Gosposka 33, prevzema v predtiskarijo, entlanje, ažuriranje in izvršuje vsakovrstna ročna dela. 5054

LICITACIJA.
Dne 14., 17. in 24. novembra t. l. bo v gradu Hrastovec pri Sv. Lenartu licitacija inventarja bivše ruske sole. Naprodaj bodo dva stara glasovirja, 40 železnih peči, visoka lončena peč, radio aparat, stroj za rezanje drv, 40 petrolejskih svetilk, 40 železnih postelj, voz s sodom za vodo, 8 kadi iz hrastovega lesa en žrebec, star 7 mesecev, košare za perilo, vreče in mnogo drugih predmetov. Začetek licitacije vsakokrat ob 10. uri. 5053

VINO.
Kdor hoče dobro vince pit, cena liter čez ulico Din 9.— mora v Postržinov bufet prit. 5055

ZIMA SE PRIBLIŽUJE.
Zelo ugoden nakup vsakovrstnih štedilnikov in peči pri Justinu Gustinčiču, Maribor, Tattenbachova 14. 4610

Posest

ENO HIŠICO
prodam, drugo dam v najem, Schwarz, Maribor, Klavniška 14. 5052

Prodam

Naprodaj 9 dobro ohranjenih **TAMBURAŠKIH INSTRUMENTOV** po najnižji ceni. Vprašati Nova vas, Livadna ul. 3. 5058

Na prodaj **PERNICA, BLAZINE,** gosje perje puh. Vprašati mlekarna, Trg svobode 1. 5056

VEČ SPALNIC TER KUHINJ naprodaj po zelo ugodni ceni mizarstvo Kolarič, Vojašniška ul. 8. 5051

KOVČKI, DAMSKE TORBICE,
aktovke,, listnice,, denarnice, tobačnice, potovalne, šolske in lovske, torbe, ,nahrbtniki, gamaše, ovratniki, nagobčniki in biči za pse. Velika izbira, zmerne cene. **Kravos,** Maribor, Aleksandrova 13. 4864

KOKOSOVI TEKAČI
in brisače, linolej, voščeno platno, umetno usnje v specijalnih kakovostih dobavlja najceneje samo Novak. Koroška 8. Vetrinjska 7 4285

DVE OMARI,
moderni, svetli politirani, čisti, damske obleke in razno na prodaj. Maistrova ul. 18-I, desno. 5067

Sobo odda

SOBO
s štedilnikom oddam s 1. decembrom. Koseskega ul. 22. 5062

LEPO SOBO,
opremljeno, eventuelno s hrano oddam. Ciril-Metodova 12 pritličje, levo. 5057

TRISOBNO STANOVANJE
v Maistrovi ulici oddam s 1. januarjem 1936. Vprašati pri Hlebšu, Koroščeva ul. 8. 5064

Stanovanje

SOBO, KUHINJO
s shrambo oddam. Frankopanova ul. 39. 5060

Službo išče

MESTO HIŠNIKA
išče v vrtnarstvu, kletarstvu in vseh gospodarskih poslih izvežban zakonski par z 1 otrokom. Ponudbe na upravo pod »Pošten in zvest« 5066

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.